

Gents
Milieu
Front

Frontaal

Winter
2025

Eman uit
Palestina

Nationaal Park
Scheldevallei

Ijsberen in
Gent

8 Lectr

10 meer ratten in Gent

Gent en omstreken

06

ontdek

Ijsberen: Zalige Zwemdagen Polar

08

ontmoet

Steven Degryse (Lectr)

10

dossier

Meer ratten in Gent: wilde of vuile stad?

13

roots

Eman uit Palestina

18 Tom Wezenbeek

22 verpakkingsvrij overleven

Milieu inzichten

14

ontdek

JAM-hotel: duurzaam en recup concept

17

stadsnatuur

Kandelaartje

18

expert

Tom Wezenbeek

22

hot topic

Verpakkingsvrij overleven in Gent

25

column

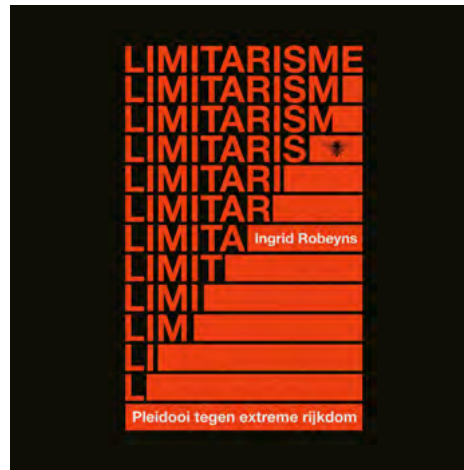
Lisa's gedacht

26

voortaan

Alternatieven voor de gezellige haard

31 limitarisme

34 vrijwilliger Marie

Front van goodwill

28

MAW

Je woning fossielvrij tegen 2050?

31

GMF-boekenclub

Limitarisme

32

beleid

bezwaarschriften

33

team

Vrijwilligerscoach Emma

34

vrijwilliger

Marie Desrousseaux

35 Jules

36 kalender

38 volg ons

Wildspraak #4

In 2026 word ik 180 jaar.

Mijn stamomtrek is 426 centimeter, elk jaar een ring erbij. Ieder jaar vertonen mijn bladeren een dans van kleur; paars, purpergroen en koperrood. In de herfst een feest van paddenstoelen rond mijn wortels.

Toen ik nog geen 10 jaar oud was, werd er naast mij een kerk gebouwd. Er verrezen statige herenhuizen. Ook kreeg ik gezelschap van een oude liberaal, die zowat de hele Tweede Wereldoorlog op de bodem van de Schelde doorbracht. Dat is pas een ijsbeer. Ik ben de oudste bewoner van mijn plein.

Hoe ouder ik werd, hoe meer grommende stalen blikken mij omsingelden. Die lijken zich het laatste jaar echter terug te trekken. Een goede zaak; allicht krijg ik nu meer bezoek van minder lawaaierige gasten.

Aan mij de taak jullie welkom te heten in deze Frontaal. Welkom.

Weet je al waar in Gent ik sta?
Kom dan lezen onder mijn takken.

3

Ja, hallo maat! Gent staat voor het eerst in de Copenhagenize Index, de ranking van meest fietsvriendelijke steden ter wereld. En we prijken meteen op de derde plek! Enkel Utrecht en Kopenhagen scoren voorlopig beter, maar wacht maar, *moatjes!*

'The fastest way to get rid of weeds in your garden is by naming them *wildflowers*'

Of in het Nederlands: 'Om snel van al het onkruid in jouw tuin af te geraken kan je ze gewoon wilde bloemen noemen.'
Dat zegt Brits professor Dave Goulson voor een Gents publiek in de MIRY-zaal. - Lezing 'On Insect-Friendly Cities', 9 oktober 2025

Ledebergplein, zo kan het zijn!

GMF en studenten verbeelden de toekomst

Op vraag van GMF maakte een studente Toegepaste Architectuur (Howest) beelden van hoe Ledebergplein er zou kunnen uitzien. Een gezellige markt, leuk picknicken in het groen, waterspelletjes met de kids... Ruimte genoeg als je durft ontwerpen en het logisch vindt dat auto's parkeren in de parkeertoren. GMF trekt met deze beelden naar stadsbestuur en diensten om een ambitieuze heraanleg te vragen.

Verder dromen met meer beelden? Check gentsmilieufrent.be/ledebergplein

2000 is een niche, 3000 is een massa!

GMF onderweg naar piek in vast ledenaantal

De band Busted droomt al sinds 2006 van 'the year 3000', GMF droomt van 3000 leden op de teller! En dat getal komt nu echt wel in zicht, met wat chance rondom de die kaap nog voor Nieuwjaar. Opvallend: GMF blijft verder groeien in tijden dat natuurverenigingen hun ledenaantallen zien terugvallen. Kunnen we alleen maar blij en fier om zijn! Waarom willen we meer leden? Hoe meer Gentenaars (en sympathisanten) we vertegenwoordigen, hoe luider onze roep in het stadhuis om een ambitieus milieu- en klimaatbeleid. En hoe sterker onze leden zich voelen als een 'front van goodwill' in een wereld die vandaag soms somber oogt. Ken jij mensen die nog geen lid zijn maar wel dezelfde waarden nastreven, of diep vanbinnen al een beetje GMF'er zijn? Overtuig hem om lid te worden, of doe hen een lidmaatschap cadeau! 't Kost haast niets, en iedereen is welkom.

Leg GMF bij iemand onder de boom via gentsmilieufrent.be/cadeau/

Gent is koploper tegelwippen in Vlaanderen

Al meer dan 30.000 vierkante meter tegels gewipt!

Hoera, Gent kroonde zich dit jaar voor het eerst eindelijk tot kampioen tegelwippen: maar liefst 334.635 tegels gingen eruit, goed voor 30.421 m² ontharding en nieuw groen! Via de succesvolle actie Planten met Buren, een bloeiende samenwerking tussen Stad Gent en GMF, wipten de Gentenaars 67.963 tegels. Met Planten met Buren gaan burens uit de straat samen aan de slag om te ontharden en gevelgroen aan te leggen, onder de deskundige begeleiding van onze Geveltuinbrigade. Samen met de puinzakkenactie en onthardingssubsidies van de Stad leverde dat 2.282 m² ontharding op. Ook op een andere manier liet GMF zich niet onbetuigd: onze Koerkrakers zorgden met proefontharding - onder meer op de Fluvius-site - voor duizenden extra gewipte tegels. Echt kampioen werden we door de stadsdiensten, die maar liefst voor 24.243 m² tegels wipten. In Gent is ontharden hot - dat het nog vele jaren zo moge blijven!

Wil je jouw koer omtoveren in een stadstuin? Wij helpen graag! Laat het ons weten via gentsmilieufrent.be/koerkrakers

Moeder, waarom kleven wij?

Omdat het nog even nodig is!

Er zijn plannen om de brievenbusregels rond reclamedrukwerk in Vlaanderen te veranderen. Vandaag moet je een sticker op je bus plakken om reclame níet te krijgen, ooit zal je moeten aangeven dat je die wél wil ontvangen. Dat voornemen staat in het materiaalplan van OVAM en zal dus ooit worden opgenomen in de Vlaamse regulering. Hoera! Maar zo ver zijn we vandaag nog niet. Om 40 kg papierafval per jaar te vermijden moet je dus nog altijd een anti-reclamesticker kleven, dus kies je maar beter voor de mooiste op de markt!

Nog geen sticker? Haal gratis en *veur niet* jouw GMF-exemplaar op in de Dampoortstraat 81!

Zwemmen in de zomer

of... in de winter!?

Zalige Zwemdagen?

Vorige zomer probeerden Gents MilieuFront en Waterland tot tweemaal toe Zalige Zwemdagen te organiseren. Zo wilden we aandacht vragen voor proper zwemwater in de stad. Die boodschap kwam helaas meteen duidelijk naar boven! Op beide momenten bleek het open water aan Portus Ganda te vervuild om zonder gezondheidsrisico te kunnen zwemmen. Zowel in juli als in augustus was E.coli (letterlijk) de *party pooper*: door hevige regenval traden overstorten in werking, waardoor ongezuiverd rioolwater rechtstreeks overvloeide. Resultaat? Het water was allesbehalve zalig – en zwemmen was geen optie.

Blauwalgen in de Blaarmeersen

Iedere Gentenaar kent de zwemvijver aan de Blaarmeersen, waar het op zonnige dagen altijd gezellig druk is. Daarom wordt de waterkwaliteit tijdens de zomer strikt gecontroleerd. Eind augustus leerden die metingen dat de gevreesde blauwalg terug was. Blauwalgen (cyanobacteriën) ontwikkelen zich vooral in stilstaand of traag stromend water, en groeien bij warm weer. Contact met het water via je huid, je mond of zelfs door druppeltjes in te ademen, kunnen leiden tot gezondheidsklachten als oog-, oor- en huidirritatie, hoofdpijn, braken en diarree. Enter blauwalg, exit zwemplezier!

Zwemmen in de zomer lijkt eenvoudig, maar dat is het niet altijd. Nochtans doet een duik op hete dagen zoveel deugd. GMF blijft daarom strijden voor proper open zwemwater!

Als je in de zomer niet buiten kan zwemmen, misschien dan wel in de winter? Daarvoor moet je bij de Happy Bears zijn. Zonder last van overstorten of blauwalgen dook GMF samen met deze gelukkige beren de Blaarmeersen in.

Waarom winterzwemmen?

‘Zwemmen in koud water is gewoon heel goed voor je lichaam’, zegt Inge Victoor van zwemclub SOS enthousiast. Ze organiseert al voor het vierde jaar de Happy Bear zwemmomenten. ‘Het versterkt je hartspier en bloedsomloop, verhoogt je weerstand en helpt bij pijnlijke spieren, pezen en gewrichten; zelfs bij reuma. Maar het gaat niet alleen over fysieke voordelen. Winterzwemmen geeft je mentale kracht en leert je om je eigen grenzen te verleggen. Het draait echt om een gezonde geest in een gezond lichaam. Bovendien heb je het nadien minder snel koud, waardoor je thuis de verwarming wat lager kunt zetten; goed voor het milieu!’

Zondags zwemmoment

De Happy Bears springen niet zomaar in het water, legt Inge uit: ‘Van oktober tot april komen we elke zondagochtend bijeen aan de Blaarmeersen en warmen we eerst samen een dik halfuur op. Dat doen we met oefeningen op muziek en een dansje. Heel leuk! Daarna gaan we het water in. Sommige zwemmers zijn snel, andere wat trager. Sowieso geldt de regel dat je maximaal zoveel minuten in het water blijft als de watertemperatuur aangeeft. Is het water 8 graden, dan zwem je dus best maximaal 8 minuten. Daarvoor hebben we zelfs een aftelklok.’

GMF GOES HAPPY BEAR

Nieuwsgierig – en onder lichte druk van GMF – nam ik half oktober deel aan het startmoment van Happy Bear.

Ik kijk op mijn weer-app: 12 graden buiten, dat valt mee! Gewapend met sportieve kledij, mijn badpak al aan en een thermos warme thee, vertrek ik richting Blaarmeersen. Ik verwachtte zo’n dertig moedige zwemmers, maar bij de opwarming tel ik meer dan honderd mensen. Jong, oud, m/v/x, sportief, nonchalant, chique... een typische

Happy Bear bestaat duidelijk niet. Die opwarming blijkt trouwens een volledige *body workout*, die ik de dag erna nog zal voelen.

Het water is 14 graden. Aarzelend steek ik mijn eerste teen in het water. Enkele Happy Bears zwemmen al rond. Ik probeer in te schatten of ze werkelijk gelukkig zijn, maar kan van hun gezichten niet veel aflezen. Tijd voor de rechtstreekse aanpak. ‘Euh... dit is mijn eerste keer. Wat is de beste tip?’ Iedereen geeft

hetzelfde antwoord: ‘Blijven ademen!’ Sommigen voegen toe: ‘Blijven bewegen’, of: ‘Niet nadenken’. Intussen zit ik al tot mijn middel in het water en voel ik hoe de kou aan mijn benen trekt.

Ik verzamel extra moed en begin te zwemmen. De dame naast me roept bemoedigend – je raadt het al: ‘Blijven ademen!’ Nu pas snap ik het. Het koude water drukt op mijn borst, maar door rustig te ademen raak ik eraan gewend en voelt het langzaam minder koud aan.

Slag na slag warmen ook mijn armen en benen op. Dan kijk ik op en zie tientallen zwemmers rond me heen. Wat voel ik me trots hier deel van uit te maken! Uiteindelijk blijf ik bijna 10 minuten in het water, langer dan gepland. Uit het water komen is nog even een uitdaging, maar snel afdrogen en omkleden werkt.

Met mijn deugddoende thee in de hand leg ik mijn oor te luisteren. Een jonge vrouw vertelt me dat ze de opwarming eigenlijk het leukst vindt. Een oude bekende legt uit dat ze dit al 3 jaar doet en ze hierdoor écht beter tegen de kou kan. Een koppel veertigers is dol enthousiast: ‘We tellen elke week af naar dit moment!’ Een groepje twintigers regelt al om volgende week terug te komen, terwijl een oudere man zichtbaar tevreden naar zijn fiets wandelt.

Een vrouw van mijn leeftijd vraagt zich af hoe ze zich de rest van de dag zal

voelen. Mijn persoonlijk antwoord? Tot mijn eigen verbazing ben ik die dag heel energiek, weerbaar en blij – echt een Happy Bear dus. Stiekem weet ik zelfs dat ik dit nog eens opnieuw zal doen!

txt_An Van Hemeldonck pix_Bieke Vanherrewege

Ook zin in een frisse duik?
Op 25 januari 2026 is er een probeermoment, gratis en zonder inschrijving.

Geef je carrière een duurzame wending.

Kies voor een micro-credential bij HOGENT. Flexibel, praktijkgericht en combineerbaar met een job en/of gezin.

Ontdek ook de bachelor milieu- en duurzaamheidsmanagement: hogent.be/milieu-en-duurzaamheidsmanagement

Duurzaamheidscoördinator.

- word expert in het strategisch aansturen van duurzaamheid in je organisatie
- minimaal 1 semester
- afstandsonderwijs of HOGENT campus Mercator (Gent)
- erkend door en ingericht met CIFAL Flanders, trainingscentrum van de Verenigde Naties
- wereldwijd erkend UNITAR-certificaat

hogent.be/duurzaamheidscoördinator

Ecologische duurzaamheid.

- leer de ecologische prestaties van je organisatie meten en verduurzamen
- minimaal 1 academiejaar
- afstandsonderwijs of HOGENT campus Mercator (Gent)

hogent.be/ecologische-duurzaamheid

YONK **HO GENT**

Gentse vogeltjesmarkt

Zaterdag 24 januari

In en rond het Natuurcentrum Jan Hublé
in de Bourgoyen-Ossemeersen, Driepikkelstraat 32, 9030 Mariakerke

Vogelvoer en andere vogelspullen kopen
Tweedehands boekenmarkt
Zelf vetbollen maken
Op stap met de jongste vogelfans

Natuurpunt
Regio Gent

ontmoet

Steven — 'We zijn allemaal deel van het probleem én van de oplossing'

In deze rubriek laten we iemand aan het woord die zich rechtstreeks of onrechtstreeks inzet voor een duurzamer Gent. Deze keer aan de beurt: Steven Degryse aka Lectr.

'Ik ben de gelukkige huiscartoonist van De Standaard: elke dag breng ik wat ik wil, in alle vrijheid. Vaak teken ik over klimaat- en milieutopics. Ik vind die thema's belangrijk, ik hou er ook van om politici én burgers op inconsequenties te wijzen.'

'Als cartoonist sta ik constant 'aan', ik luister soms mensen af in koffiebars om te horen waar ze wakker van liggen. Of ik denk na over cartoons terwijl ik door de stad wandel. Bijvoorbeeld langs de Dokken, al begint het daar meer en meer op Blankenberge te lijken. Ik wandel liefst 's avonds, als de mensen nog druk in de weer zijn maar de gordijnen nog niet toe.'

'Gent is geweldig, ik woon hier al 30 jaar. Maar als mijn kinderen later op eigen benen staan, zie ik mezelf wel verhuizen naar een grootstad: Barcelona, Parijs of Berlijn. Dat is toch nog iets anders, daar is het openbaar vervoer echt goed geregeld. Hier is dat toch vooral triestig, complex en duur.'

'Ik maak vaak bewuste keuzes, al moet ik daarvoor inboeten aan comfort, of meer betalen. We zijn allemaal deel van het probleem én van de oplossing. Ik ben al heel lang vegetariër en ik was een van de pioniers die thuis hernieuwbare energie hadden. Ik neem nooit de auto. Als ik 's morgens langs een file van wel een kilometer lang passeer, denk ik: wat een ruimte nemen die bakken toch in!'

'Ik neem weinig vakantie, bijna alleen in komkommertijd. Dan voorzie ik altijd een tiental cartoons waarvan ik helaas wéét dat ze actueel zullen zijn: droogte, bosbranden en de migratiecrisis. Erg, maar het is elk jaar prijs.'

'Klimaat is geen sexy boodschap, het is een ongemakkelijke waarheid. Politici kijken weg en doen aan symptoombestrijding, ze gedragen zich als een dokter die aambeien behandelt, maar het eetgedrag niet in vraag stelt.'

txt_Thijs Michiels pix_Jurgen Remmerie

Gent is van iedereen

Ook van de ratten. En ze zijn met steeds meer!

GMF en Natuurpunt zetten dit jaar 'de wilde stad' in de kijker. Zo kon je met de Gentse Beestenverkiezing stemmen op je favoriete wijkdier. De rat stond in geen enkele wijk op de lijst, hoewel ze zich dit jaar vijf maal zo vaak lieten melden als in 2020.

txt_ Remi (zoals in Ratatouille) Leroy pix_ Andy Bruyninckx

Het lijkt alsof ze met deze massale opkomst het Cordon Sanitaire van de Gentse Beesten willen doorbreken met de vraag: die biodiverse stad, is die ook voor ons? Bij ratten denkt men al snel aan de pest, en de naam 'rat' gebruiken we als scheldwoord voor mensen die ons verraden hebben. Het dier heeft dus een culturele betekenis die niet bepaald positief is. Ecofilosoof Glenn Delière is inspirerend op dit vlak: mensen projecteren een visie op hoe de samenleving moet zijn en welke dieren erin thuishoren. Ratten zien we als ongedierte omdat ze schadelijk kunnen zijn. Mensen hoeven eigenlijk relatief weinig te vrezen, maar ratten en muizen kunnen wel huisdieren besmetten met bijvoorbeeld de ziekte van Weil. Dat moet absoluut vermeden worden. Voor je huisdier ben je verantwoordelijk en je hebt dan ook de plicht om die ziekteoverdracht te voorkomen. Maar de rat is

natuurlijk ook een dier dat pijn voelt net zoals huisdieren. Als we dieren leed aandoen, moeten we consequent te zijn, stelt Delière. De plicht die we naar ons huisdier hebben moeten we daarom zo goed mogelijk verzoenen met het vermijden van dierenleed bij om het even welk dier. De vraag is dus hoe we vreedzaam kunnen samenleven met de rat.

GMF ging in gesprek met Rattenbestrijding Oost-Vlaanderen (RATO VZW) om de plaats van de rat in onze samenleving te begrijpen. De VZW zet zich al dertig jaar in voor de preventie van invasieve exoten en ongedierte, met de rat als kernactiviteit. Ze nemen het beheer van diverse Oost-Vlaamse steden en gemeenten over of geven advies, met als doel een gestructureerde en gecoördineerde aanpak. Als je in een gemeente woont die met hen samenwerkt, kan je bij hen terecht voor advies en vragen.

Jullie stijgende cijfers, zijn die zorgwekkend?

Dat is koffiedik kijken. Het is onmogelijk om te zeggen hoe groot de rattenpopulatie effectief geworden is. Wellicht stijgen de meldingen voor een groot deel

'Ze zijn territoriaal en gaan dus niet op plundertocht van de ene wijk naar de andere'

omdat mensen sneller hun weg vinden naar RATO VZW, een teken dat onze aanpak werkt. Toch is het niet uitzonderlijk dat rattenpopulaties snel groeien: de draagtijd van een vrouwtje is slechts 24 dagen en telkens worden 6 à 12 jongeren geboren. Wanneer de overlevingskans van ratten stijgt, kan je dus snel een sneeuwbaaleffect krijgen.

Als Gent diervriendelijk wordt, door bijvoorbeeld meer parken en open waterwegen, worden we dan overspoeld met ratten?

Meer groene ruimte creëren is slechts één beïnvloedende factor, terwijl de overlevingskans van ratten afhangt van een specifieke combinatie van factoren. Men denkt soms dat de klimaatop-

warming een grote rol speelt omdat knaagdieren zachte winters makkelijker doorkomen. Maar eigenlijk is er maar één echt bepalende factor voor de groei: wij geven ze eten. Goedbedoelende mensen voeden wilde vogels of hun kippen, anderen laten afval rondslingeren. Dat is een welkomstfestijn met een verstorend effect. De kernactiviteit van RATO VZW is daarom sensibilisering en preventie: we gaan in gesprek met omwonenden en zoeken naar de oorzaken. Bestrijding is pas de laatste stap in het beheer. Dit doen we daarbij op de diervriendelijkste manier die mogelijk is. We werken

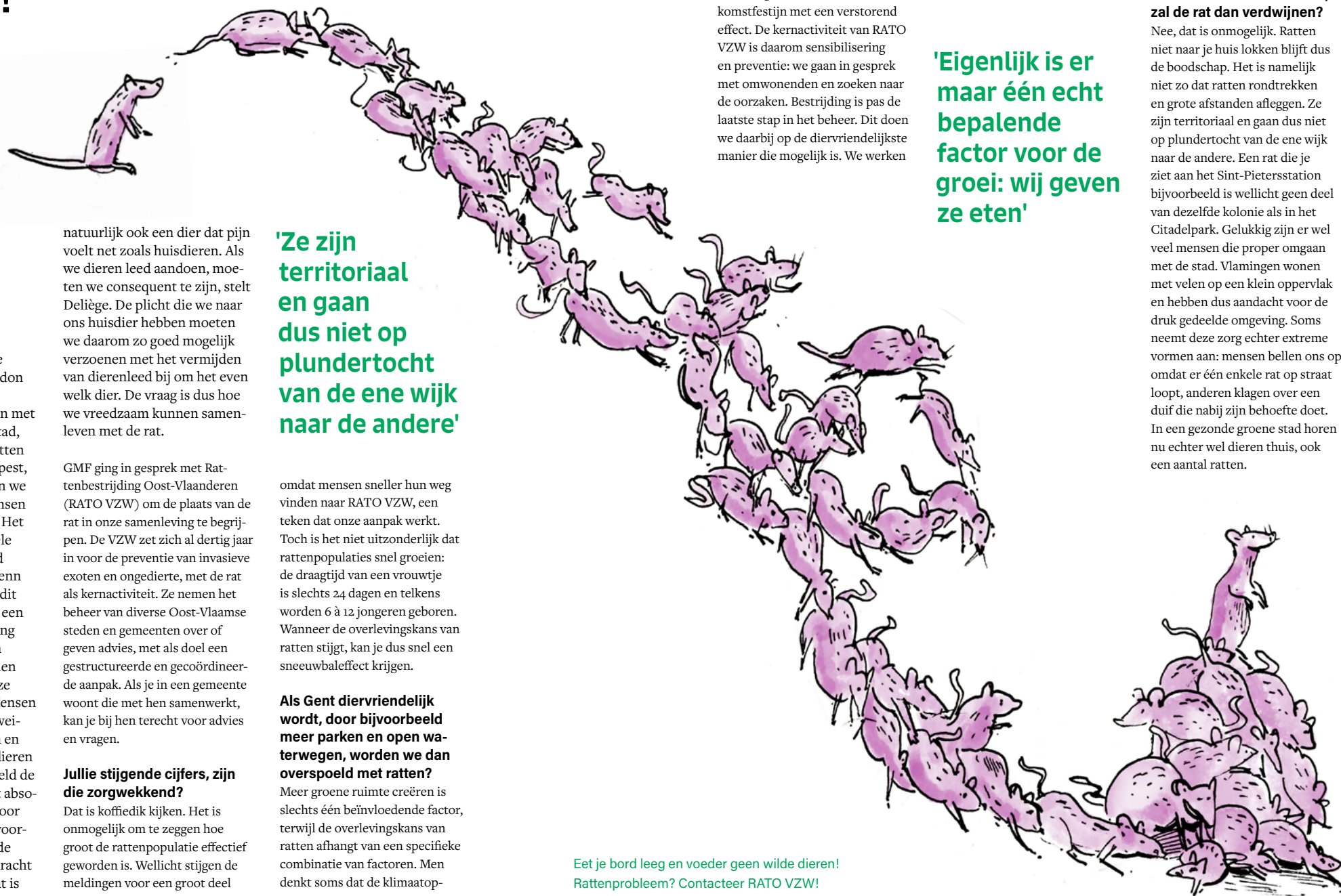
met vallen wanneer dat kan want dat betekent een snelle dood. We laten die ook nooit onbewaakt achter om te voorkomen dat er andere dieren in verzeild geraken. Mensen gebruiken helaas soms nog lijmmatten, hoewel die verboden zijn en een langzame, pijnlijke dood betekenen.

'Eigenlijk is er maar één echt bepalende factor voor de groei: wij geven ze eten'

'Bestrijding is pas de laatste stap in het beheer'

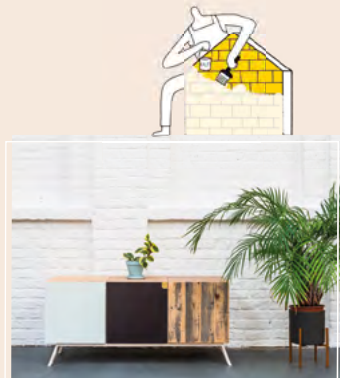
Als we allen ons best doen, zal de rat dan verdwijnen?

Nee, dat is onmogelijk. Ratten niet naar je huis lokken blijft dus de boodschap. Het is namelijk niet zo dat ratten rondtrekken en grote afstanden afleggen. Ze zijn territoriaal en gaan dus niet op plundertocht van de ene wijk naar de andere. Een rat die je ziet aan het Sint-Pietersstation bijvoorbeeld is wellicht geen deel van dezelfde kolonie als in het Citadelpark. Gelukkig zijn er wel veel mensen die proper omgaan met de stad. Vlamingen wonen met velen op een klein oppervlak en hebben dus aandacht voor de druk gedeelde omgeving. Soms neemt deze zorg echter extreme vormen aan: mensen bellen ons op omdat er één enkele rat op straat loopt, anderen klagen over een duif die nabij zijn behoefte doet. In een gezonde groene stad horen nu echter wel dieren thuis, ook een aantal ratten.

Eet je bord leeg en voeder geen wilde dieren!
Rattenprobleem? Contacteer RATO VZW!

tintelijn

DE ECOLOGISCHE VERFWINKEL

In onze winkel en webshop kan je terecht voor gezonde verf en duurzaam schildersmateriaal.

DE DUURZAME AANNEMER

Je gevel of interieur opfrissen? Tintelijn staat in voor jouw schilder-, kalei-, timmer- en pleisterwerken.

DE MODULAIRE MEUBELMAKER

Sinds eind 2023 maken we ook modulaire meubels op maat, ontworpen om die extra frisse toets in jouw ruimte te creëren.

info@tintelijn.be • 09 219 09 60 • Adolf Baeyensstraat 216, 9040 Gent

www.tintelijn.com

www.timkast.com

@ohne.gent www.ohne.be
 @ohngent

Bij OHNE shop je biologisch, lokaal én verpakkingsvrij.

PAK UIT
ZONDER VERPAKKING

OHNE
Natuurlijk onverpakt.

Steendam 68 & K. Elisabethlaan 22, 9000 Gent

-10%

Deze advertentie geldt als KORTINGSBON van 10% bij OHNE Gent.

PRINT YOUR WAY TO THE TOP

Sinds 1928 staat ons familiebedrijf voor vakmanschap, met trots doorgegeven van generatie op generatie. Met 650 toegewijde vakmensen zetten wij een rijke traditie verder, gecombineerd met innovatieve technische expertise en een passie voor drukwerk van de hoogste kwaliteit. Dankzij onze volledige verticale integratie – van fotogravure tot boekbinderij – houden we elk detail stevig in eigen hand, wat garant staat voor een perfect afgewerkt eindproduct.

GRAPHIUS
ESTABLISHED 1928

Graphius, uw drukpartner voor boeken, catalogi en magazines.

Graphius
Traktaatweg 8, B-9041 Gent
T +32 9 218 08 41
info@graphius.com
www.graphius.com

Fotogravure - Drukkerij - Boekbinderij

Eman — 'Ik mis Palestina, maar ik hou van Gent en beschouw dit als mijn tweede vaderland'

Eman Eleyan, 35 jaar
roots_Palestina

Eman werd geboren in 1990 in het 'Nuseirat Refugee Camp' in Gaza. 'In Gaza behaalde ik een Masters in Humanitair Recht en heb ik vier jaar gewerkt als advocate. In 2018 besloot ik Gaza te verlaten, en ging eerst naar Turkije, maar na het uitbreken van de oorlog heb ik asiel aangevraagd in België. Ik woon nu anderhalf jaar in Gent, en volg lessen Nederlands.'

De woning van Sophie is gezellig en warm, dat is zij ook. Ze vertelt over de wilde natuur in Maine, en over hoe het leven anders is in de Verenigde Staten. 'Fietsinfrastructuur is daar niet. Mijn ouders hebben vier auto's. Sinds ik in Gent woon, heb ik enkel nog een bakfiets.'

Wat me hier opvalt zijn de goede gewoonten rond gescheiden afval, de winkels met tweedehands kleding, kringloopwinkels, recyclage, en energielabels op producten om mensen bewust te maken over hun energieverbruik. Dit bestond niet in Gaza, maar als vluchteling leer ik hierover in de integratielessen.

Ik mis Gaza en de mensen die ik achterliet, maar ik beschouw Gent als mijn tweede thuis. De veiligheid, vrijheid, en respect die ik voel in mijn buurt maken dat ik iets terug wil doen. Zo zou ik graag meewerken in een buurtcomité dat initiatieven kan nemen rond het planten van groenten voor mensen in nood op open plaatsen, vermijden van voedselafval, het delen van thuisland recepten tussen Gentenaars en vluchtelingen, infosessies over klimaatverandering, en goede gewoonten delen.

Het recht op een gezonde omgeving is een humanitair recht. Ik zou graag zien dat Stad Gent meer doet om de stad aantrekkelijker te maken, met meer aandacht voor vergroening, luchtkwaliteit, voedselverspilling en sluikstorten. Het verbaast me wanneer ik mensen afval zie weggooien in de rivieren. De meeste vluchtelingen willen actief bijdragen aan dergelijke initiatieven zoals reparatie en hergebruik. Palestina is mijn vaderland en België een tweede vaderland.

txt_Ludgarde Coppens pix_Jurgen Remmerie

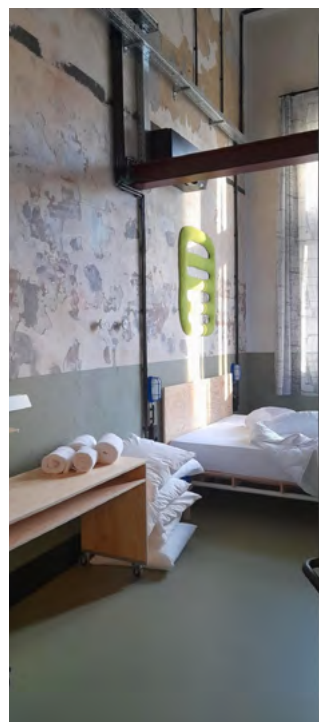

Een nachtje JAMmen

Op hotel in een voormalige kazerne

Onze smaak wordt door de globalisering steeds meer eclectisch. Letterlijk álles kan je met een muisklik bestellen. Zonder al te veel moeite tover je je huis om tot de set van je favoriete serie. Het zit in onze huidige cultuur ingebakken dat we continu objecten verzamelen waarmee we kunnen tonen wie we zijn.

txt_Isabelle Sellitto, Stefaan Van Ryssen pix_Isabelle Sellitto, Giorgi Chimakadze

Wanneer iemand beslist om enkel gebruik te maken van tweedehandsmateriaal kan je dat met zekerheid een statement noemen. Het toont niet alleen milieubewustzijn, maar ook creativiteit en eigenzinnigheid.

Milieuvriendelijk

Het JAM hotel in de vroegere Leopoldskazerne, doet exact dat. Het hotel, net zoals haar zusters in Brussel en Lissabon, is het product van de Nelson Group, een privaat fonds dat inzet op duurzaam bouwen. Concreet moet het hotel van de organisatie een 'very good' halen op haar BREEAM-certificaat. BREEAM staat voor Building Research Establishment Environmental Assess-

ment Method. Het evalueert duurzaamheidsmaatregelen in negen categorieën, waaronder energie-efficiëntie, waterverbruik, welzijn, ecologie, materialen en mobiliteit. Het gebouw krijgt dan een score gaande van 'pass' tot 'outstanding'.

'Elk gerecupereerd object is een eyecatcher'

Kunstzinnig
De reden dat het hotel zoveel tamtam maakt, is niet enkel die 'very good' waar GMF gelukkig van wordt. Het zorgt ook voor kretten van bewondering van architectuur-, kunst- en klusliefhebbers. Dat

het gebouw ontstaan is tijdens een jamsession van ingenieurs, designers, makers, chefs en milieuactivisten is duidelijk. Het hele gebouw is een ode aan het creatieve proces van het maken. Van lengtemarkeringen op de vloer, tot stenen mallen op metalen rekken die boven de doorgangen zweven, elk gerecupereerd object is een eyecatcher.

Dat smaakt naar meer!

Onze ogen compleet verzadigd met architecturale verrassingen, besloten we ook de andere zintuigen te verwennen. Onze reporter ging undercover een hapje eten in Kaiju, het Aziatisch restaurant verbonden aan het JAM hotel. Er vallen veel exotische combinaties te

'Dit project toont aan dat je het luxegevoel van overvloed kan creëren door te consuminderen'

ontdekken, zoals mosseltjes in een saus van Thaise basilicum en chili of bloemkoolpuree met mango en combawa. Voor de totaalervaring wordt delen aanbevolen. Op de vragen 'Zijn er vegetarische opties?' en 'Wat mag zo'n avondje kosten?' antwoorden we 'een drietal schotels' en 'reken 30 à 40 euro per persoon'. Past precies bij de doelgroep, denken we. De rugzaktoerist die wat te besteden heeft of de meerwaarde-

zoeker die een avontuurtje kan smaken.

Een manier van denken

Wie wil blijven slapen kan kiezen uit kamers gelabeld *extra*, *hyper*, *ultra*, *supra* en *mega*, respectievelijk 2 tot 6 personen. Dat doet toch even de wenkbrauwen fronsen. De namen lijken tegenstrijdig met het concept: een duurzaam project, waarbij er heel bedachtzaam met materiaal wordt omgesprongen. Dit project toont aan dat je het luxegevoel van overvloed kan creëren door te consuminderen. Deze schijnbare beperking is juist een springplank voor de creatieve geest, want in het overstijgen van hinder-

nissen huist de innovatie. Al spelend komen we steeds een stapje dichterbij een leefbare groene stad.

Zelf aan de slag met gebruikte materialen? Doe een beroep op Recupcentrale, Domus Mundi vzw of Scrap vzw!

Verdriedubbel je denken.

Kies rendement voor jezelf, je streek en de planeet.

Word ook klant in 7 minuten op vdkbank.be.

Stadsplant Ambassade Kandelaartje

In 2025 staat bij GMF de Wilde Stad centraal. Naast alles wat mensen aanplanten en verzorgen, zijn er talloze planten die zich zonder menselijke intentie vestigen, wilde planten dus. Deze spontane Gentenaars hebben inventieve manieren ontwikkeld om in onze stad te overleven. Dit jaar zal de stadsplant-ambassade hun verhalen brengen.

txt_Daniël Vernooy pix_Bieke Vanherrewege

Wij denken het jaar als een korenbloem. Kiemen en groeien in de lente, bloeien in de zomer, uitzaaien in de herfst en sterven in de winter. Dat is de cyclus van veel landbouwgewassen en akkerkruiden zoals de klaproos of de korenbloem.

'De nectardruppels op de elegante witte bloemen glinsteren vaak al op zonnige februaridagen'

In de stad zijn er eenjarige planten die het jaar op een andere manier kleuren. Zij kiemen in de herfst, en komen de winter door als bladrozet. In het vroege voorjaar bloeien ze en produceren ze zaad. Daarna sterven ze af, voordat de felle zomerzon de straat onaangenaam heet maakt. Niet de winterse kou, maar de zomerse hitte ontvluchten ze door die als zaadje door te brengen. In plaats van in winterrust te gaan, trotseren ze de vorst en nemen ze 's zomers rust. Deze planten noemen we winterannuellen. Het kandelaartje is een prachtig plantje, een

mooi voorbeeld van zo'n winterannuel. In de stad vinden we het terug op droge, kalkrijke substraten, op muren en tussen de straatstenen. De nectardruppels op de elegante witte bloemen glinsteren vaak al op zonnige februaridagen en zijn tot het begin van de zomer te bewonderen. Een loep helpt om het sierlijke drielobbig blad en de subtiele bloei goed te kunnen zien. De stengel is vaak vuurrood. Aan de kust groeit het op droge graslanden en op kalkrijke zeeduinen, waar de temperaturen in de zomer net als in de stad hoog oplopen.

'Het kandelaartje reist bij voorkeur met de trein'

Het is zeker niet de enige winterannuel die Gent rijk is; de vroegeling (*Draba Verna*) is vrijwel overal te vinden, klimopereprijs (*Veronica hederifolia*) en Deens lepelblad (*Cochlearia danica*) zijn andere Gentse winterannuellen.

Klimaatverandering en het stedelijk hitte eiland-effect maken de stad een moeilijk habitat voor veel van onze inheemse flora. Maar het inheemse kandelaartje lijkt zich prima thuis te voelen in Gent. Het plantje is helemaal klaar voor de toekomst, ook qua mobiliteit. Het kandelaartje reist bij voorkeur met de trein, en is vaak in grote getale te bewonderen langs sporen, op treinstations en rangeerterreinen, zoals het rangeerterrein Gent Zeehaven bij de Dampoort. Het kandelaartje is een icoon van spoorweg-ecologie, de studie van planten en dieren die een speciale binding hebben met ons spoornetwerk.

Hier stroomt schoonheid

En dat op slechts 15 minuten fietsen van de Gentse binnenstad

Een nationaal park in Gent? Jawel. Sinds 2023 maken de Gentbrugse Meersen deel uit van Nationaal Park Scheldevallei. Tom Wezenbeek, coördinator van het park, vertelt ons daar graag meer over.

txt_Bert Barla pix_Nationaal Park Scheldevallei

Hoe raakte jij betrokken bij het verhaal van de Scheldevallei?

Vijftig jaar geleden was de Schelde dood. Letterlijk. Toen ik 10 jaar geleden als consultant een toeristisch advies gaf over de Scheldevallei was er al veel verbeterd. Naast een vergroot milieubewustzijn is het Sigma-plan hierin de grote motor geweest. Om ons beter te beschermen tegen overstromingen wordt tot op vandaag geïnvesteerd in een ketting van natuurlijke overstromingsgebieden langs de Schelde.

De kern van mijn advies destijds was: de kracht en de schoonheid van de natuur is het sterkste toeristische product van de Scheldevallei. Maar jullie doen daar veel te weinig mee. Niet enkel qua promotie, maar ook om die natuur nog mooier en

sterker te maken. Twee maanden later belde de coördinator van het regionaal landschap: "Tom, je kunt dat wel mooi schrijven, maar waarom kom je dat niet zelf doen?" Ik heb toen ja gezegd en eigenlijk kwam op mijn eerste werkdag al het beeld naar boven om aan een natuurpark te werken. Het grote voordeel is namelijk dat je daar een positief verhaal aan kunt koppelen. Iets waar mensen zich in kunnen herkennen.

Het verhaal is toen gestart met het Rivierpark Scheldevallei, een concept dat we hadden gepikt van de Maasvallei. Toen de Vlaamse overheid enkele jaren geleden een oproep lanceerde voor kandidaat nationale parken was de sprong relatief snel gemaakt.

Bij een nationaal park denk ik aan grote natuurgebieden, unieke landschappen en wilde dieren. Hoe past Nationaal Park Scheldevallei in dat plaatje?
Je moet daar goed voor kijken.

We leven in Vlaanderen en je mag de nationale parken hier niet zomaar vergelijken met die in bijvoorbeeld de Verenigde Staten. Ook atypisch voor ons park is ook dat het een lang lint is. Maar wel één dat tal van unieke natuurgebieden met elkaar verbindt.

Als je de natuur in één woord moet omschrijven, dan is dat getijdennatuur. Eb en vloed is aanwezig tot in Gent, maar liefst 170 km landinwaarts. Op sommige plekken zoals aan de monding van de Durme loopt het getijdenverschil op tot 5 meter. Bovendien hebben we hier zoetwatergetijden met een heel eigen en soms unieke flora en fauna. Dat maakt de Schelde uitzonderlijk op Europees en zelfs op wereldniveau.

'Dat maakt de Schelde uniek op Europees en zelfs op wereldniveau'

Icoonsoorten van het nationaal park zijn onder meer lepelaar, paling en otter. Die laatste was lange tijd afwezig in Vlaanderen en is ook nu nog heel zeldzaam. Maar hier in de Scheldevallei heeft hij zich terug weten te vestigen. Dat bevestigt dat de milieu- en waterkwaliteit al sterk verbeterd is. We hopen dat in de toekomst ook de zeearend hier komt broeden.

Wat zijn jullie ambities?

We werken als nationaal park aan vier grote doelstellingen: unieke natuur verbinden en verbeteren, behoud en versterking van landschap & erfgoed, recreatie & toerisme promoten en tot slot bijdragen aan de sociaal-economische ontwikkeling van de streek. We doen dat stimulerend door mensen samen te brengen, te enthousiasmeren, te coördineren of door projecten te initiëren.

Onze belangrijkste ambitie op vlak van natuur is het versterken van verbindingen tussen

de verschillende natuurkernen. Het leefgebied voor de otter is bijvoorbeeld nog te sterk versnipperd.

In die natuurkernen zelf wordt via het Sigma-plan en door natuurorganisaties al heel hard gewerkt om die natuur beter en mooier te maken. Wij enthousiasmeren en ondersteunen daarbij om net dat stapje ambitieuzer te zijn. Zo investeren we nu bijvoorbeeld mee in een project van vzw Durme om grotere broedvloten te plaatsen die ook geschikt zijn voor de lepelaar. Maar ook verbetering van de waterkwaliteit en koesteren van stilte en duisternis zijn belangrijke doelen.

Ik ben ervan overtuigd dat door de natuur te versterken, ook de beleving van die natuur vergroot. Uiteraard moet je daarbij kwetsbare natuur ontzien. Daarom zijn de gebieden tussen de natuurkernen ook zo belangrijk. Die hebben niet alleen een landschappelijke en erfgoedwaarde maar kunnen ook plaats bieden aan recreatie en toerisme.

Wat is de meerwaarde van de erkenning als nationaal park?

Een nationaal park is gewoon een waanzinnig sterk merk. Het maakt direct duidelijk dat er hier unieke natuur is én het geeft ook legitimatie om die natuur nog verder te versterken. Het is ook een heel sterke toeristische troef. We hebben bijvoorbeeld het afgelopen jaar al diverse toeristische televisieprogramma's over de vloer gekregen. En volgend jaar wordt zelfs de toeristische regio Scheldeland hernoemd tot Nationaal Park Scheldevallei. Dat toont aan dat ook de toeristische sector heel erg gelooft in de meerwaarde van het park.

Er is ook een toenemende interesse vanuit bedrijven en organisaties die willen investeren in natuur. Met het Wereldnatuurfonds werken we sinds kort samen om leefgebieden voor de otter te verbeteren.

Tom Wezenbeek

_Coördinator
Nationaal Park
Scheldevallei
Zet zich al 10 jaar in
voor de natuur- en
belevingskwaliteit van
de Scheldevallei

_Mensen verbinden
rond verhalen is zijn
leidmotief

Pak nu
25% korting
 op jouw eerste
 webshopbestelling!

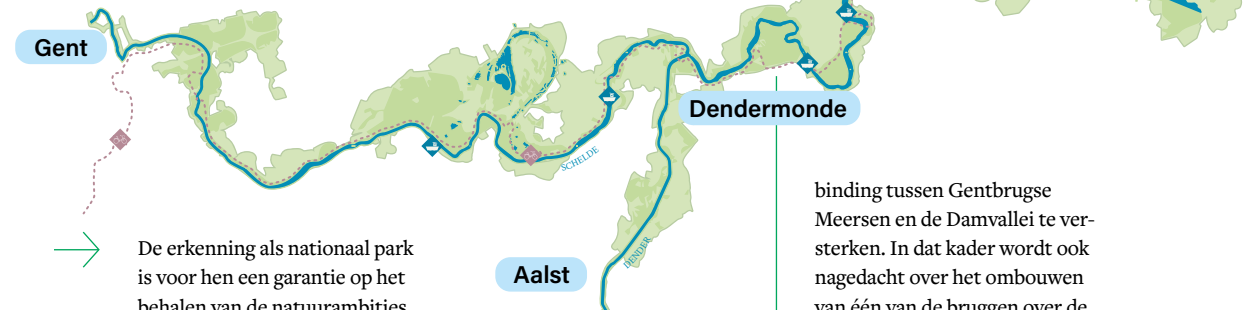
Geniet ervan.
 Enkel geldig met kortingscode
FRONTAALDWM25
 bij jouw eerste bestelling
 t.e.m. 01/02/2026.

De
 Wassende
 Maan

Biodynamische boerderij
 Biopakket | Bio webshop | Biowinkel

'Een nationaal
 park is gewoon
 een waanzinnig
 sterk merk'

De erkenning als nationaal park is voor hen een garantie op het behalen van de natuurambities.

Uit onderzoek bij andere nationale parken blijkt trouwens dat voor elke euro die wordt geïnvesteerd, er gemiddeld 10 euro terugvloeit naar de lokale gemeenschap. Dat gaat zowel over directe inkomsten voor lokale ondernemers als om een toename van ecosystemendiensten zoals een betere waterkwaliteit, bescherming tegen overstromingen of een groenere leefomgeving.

Biedt dat laatste ook kansen voor extra financiering?
 Visitor payback is zeker iets waar we over nadenken. Eigenlijk doen we dat al via het muziekfestival STROOM. Daarmee zetten we natuur en klimaat in de kijker. Letterlijk door de keuze van de concertlocaties in de Scheldevallei. Maar ook figuurlijk in het artistieke programma. Zo proberen we ons motto 'Hier stroomt schoonheid' sterker in de harten en hoofden van mensen te krijgen.

Bezoekers kunnen bovenop de ticketprijs een vrijwillige bijdrage geven aan lokale duurzame projecten. Afgelopen jaar werd daarmee extra bos aangeplant en een bunker

vleermuisvriendelijk gerestoreerd. Het festival behoort trouwens tot de duurzaamste in Vlaanderen. Het zet maximaal in op hergebruik, hernieuwbare energie en duurzame mobiliteit, serveert uitsluitend vegetarische hapjes...

Wat mag de Gentenaar nog verwachten?
 Het verder verbeteren van de fietsbereikbaarheid vanuit Gent. Nu al merken we dat de Gentenaar de Kalkense Meersen ontdekt heeft. Met een bijkomende fiets- en wandelbrug ter hoogte van de Gentbrugse Meersen willen we het fietscomfort en de beleving verhogen. Een uitkijktoren en bijkomende rustpunten passen in dat plaatje.

'Voor elke euro die wordt geïnvesteerd stromen er tien terug'

We hebben ook samen met Gent en Destelbergen een gebiedsgerichte samenwerking opgezet om de natuurver-

binding tussen Gentbrugse Meersen en de Damvallei te versterken. In dat kader wordt ook nagedacht over het ombouwen van één van de bruggen over de E17 als ecoduct in combinatie met een fiets- en wandelpad. In de Gentbrugse Meersen zelf wil de Stad Gent graag deelzones verder vernatten. Daar zijn plasdraspompen voor nodig en wij trekken mee aan de kar om die te installeren.

Tot slot zou het heel sterk zijn mocht de verbinding tussen stad en Schelde nog verder versterkt worden, waarbij de natuur van de Scheldevallei echt tot in de stad doorloopt.

Bio Nationaal park Scheldevallei

- Eén van de 4 Vlaamse nationale parken
- Omvat de Scheldevallei en haar zijrivieren met getijdenwerking tussen Gent en Antwerpen
- 8000 ha aan natuurkernen, tussen de Gentbrugse Meersen en de Damvallei
- Unieke zoetwater getijdennatuur en watergebonden erfgoed als voornaamste troeven
- Samenwerkingsverband van ruim 40 verschillende overheden en organisaties

Ontdek meer op:
www.nationaalparkscheldevallei.be

Over potjesschaamte en hoe er van te genezen

Afvalvrij winkelen voor *dummies*

Is winkelen met minder wegwerpverpakking gedoe of juist helemaal niet zo moeilijk? Op de redactieraad van Frontaal klonk het als een eenvoudige opdracht: ga op stap door Gent met eigen potjes, bakjes, zakjes en beker en stap lukraak binnen bij kruideniers, frietkoten en koffiebars om het steekproefgewijs uit te zoeken. Tussen opdracht en daad stond een gebrek aan assertiviteit in de weg, maar gelukkig ook een website die wel wat hernieuwde aandacht verdient.

txt_Toby Lauwerier pix_Lynn Van Beveren

Eerlijk is eerlijk: Ik ben allesbehalve een zero waste primus, mijn ervaring met verpakkingsvrij winkelen is beperkt. Wat me tegenhoudt om met eigen potjes een winkel of snackbar binnen te stappen? Angst voor afwijzing, misschien. Of erger, zuchtende blikken van klanten in de wachtrij achter mij om zoveel ecologische voorbeeldigheid.

Om in verpakkingsvrije stemming te raken wandelde ik nog eens binnen bij Ohne. Daar is de kans op afwijzing alvast totaal onbestaande. Al tien jaar is Ohne de veilige plasticvrije bevoorradingshaven waar milieubewuste Gentenaars haverhout, noten en wasmiddel inslaan zonder schuldgevoel.

Rustmoment

Ondertussen bleef ik redenen verzinnen om toch maar niet aan het echte werk te moeten beginnen.

Zeg nu zelf, met plasticen wegwerpbeker of hippe *reusable cup*, is dat hele *coffee to go*-gebeuren sowieso niet een tikkeltje absurd? Koffie hoort een rustmoment te zijn, maar door het theateraal onderweg te gaan consumeren verandert het in een haastige *lifestyle performance*. Zie mij eens *trendy* wezen, *ik ben zo druk dat ik niet eens kan zitten om cafe latte te drinken!*

Enfin, ik wijk af. In de onverbid-

'Dat hele coffee to go-gebeuren is sowieso een tikkeltje absurd'

delijk dichterbij sluipende Frontaaldeadline vond ik het ultieme argument om mijn afvalvermindende veldtocht finaal compleet af te blazen: er was nu hoe dan ook te weinig tijd voor een representa-

tieve steekproef. Maar wacht eens, was er niet die ene webstek die alle adressen bundelt waar je welkom bent met eigen verpakkingen?

Deus ex machina

Meer dan tien jaar staat de website 'Mij pak je niet in' ondertussen online. Het begon ooit als een lokaal Gents burgerinitiatief, later werd de overzichtskaart op de website uitgebreid met herbruikbare potjespioniers in heel Vlaanderen. De site wordt de laatste jaren in de lucht gehouden door de onvermoeibare zero waste ambassadeur Veerle Colle.

Veerle: 'Mij pak je niet in' verlaagt voor iedereen de drempel om met zero waste winkelen te beginnen. De campagne startte in 2013, ikzelf kwam er een jaar later bij. Vandaag onderhoud ik de website helemaal alleen, want ik vind het een must dat die blijft bestaan.

Mensen kunnen via de site laten weten waar je welkom bent met eigen potjes en dan update ik de kaart. Ik zoek online soms ook zelf op of een winkel of horecazaak nog bestaat.'

'Wat houdt me tegen om met eigen potjes een winkel binnen te stappen?'

Voor elk potje een dekseltje

Wat mij onmiddellijk opvalt aan de kaart: niet alleen hippe koffiebars, biowinkels en versmarkten hebben er een plekje; ook bij verschillende *gewone* slagers, bakkers en frituren is mijn potjesschaamte nergens voor nodig. Zelfs aan de verstoog in enkele supermarkten en bij een bekende broodjesketen ben ik welkom, gewapend met tupperware of *lunch wrap*.

Veerle: 'In de van smetvrees doordrenkte coronajaren werden eigen verpakkingen opnieuw taboe. Het voelde alsof we met het hele zero waste verhaal weer bij af

waren. Vandaag heb ik m'n vaste adresjes terug waar ze niet vreemd opkijken van eigen potjes. Anderzijds krijg ik soms nog kritische blikken in winkels waar ik het niet zou verwachten. Vroeger ging ik tot het uiterste om toch maar zero waste te zijn. Ik vond het een leuke uitdaging om de grenzen af te tasten. Vandaag ben ik milder voor mezelf: sommige producten koop ik uitsluitend zero waste, voor andere laat ik toch wegwerpverpakking toe. Het gaat voor mij over meer dan verpakking. Ik kijk altijd naar het hele ecologische plaatje

van een product, hoe het gemaakt is en waar het vandaan komt.'

'Bottom-up initiatieven zoals 'Mij pak je niet in' verdienen blijvende aandacht'

Hoop doet leven

Tijdens m'n herontdekking van 'Mij pak je niet in', grastuinde ik op de Facebookpagina van de campagne door berichten uit de beginjaren. In veel berichten over nieuwe initiatieven of gedeelde links weerklinkt hoop en optimisme.

Het draagvlak voor een wereld met minder wegwerpverpakking groeide, het moest maar eens gedaan zijn met al dat plastic!

Hoeveel we één decennium later werkelijk zijn opgeschoten is voer voor een ander artikel, maar het staat vast dat bottom-up initiatieven zoals 'Mij pak je niet in' blijvende aandacht verdienen.

Frontaalmissie *verpakkingsvrij overleven in Gent voor dummies* mislukt? Niet echt dus, ik weet dankzij Veerle en 'Mij pak je niet in' ieder geval wél waar ik nu al terecht kan, en dat is een goed begin!

www.mijpakjenietin.be Ken je winkels die niet op de kaart staan of wil je meewerken aan de campagne? Laat het weten aan Veerle via het formulier op de website!

GROENDAKEN
DAKTUINEN &
GROENGEVELS

OOK VOOR
DOE-HET-ZELVERS

CANOOPY

+32 (0)9 247 48 49
info@canopy-greenroofs.be
www.canopy-greenroofs.be

HOTA ERKENDE CV

**SAMEN BIO-ECOLOGISCH
BOUWEN MET HOUT**

**ZOEK JE EEN PARTNER VOOR JOUW
(VER)NIEUWBOUW OF TOTAALRENOVATIE?**

CONTACTEER ONS VIA:
WWW.HOTA.BE/CONTACT OF INFO@HOTA.BE

**Huisje
op wielen**

polyvalente mobiele ruimtes

www.huisjeopwielen.be

Het groen achter de oren

Taboe

Lisa Maréchal
Gentenaar en GMF-vrijwilliger

Onlangs stond ik op een receptie te praten over de klimaatcrisis. Het was een geanimeerd gesprek over de nabije en de verre toekomst. We hadden alle vijf verschillende ideeën over hoe lang we nog zouden leven en of we zouden sterven in een bunker onder de grond of dat we op onze vlucht een plunderende bende tot kannibalen geëvolueerde mensen zouden tegenkomen terwijl onze kogels op waren.

Er kwam nog een bekende binnen die zich bij ons voegde en vrijwel onmiddellijk eiste dat we van onderwerp zouden veranderen. 'Dit is geen leuk gesprek, dit wil ik niet weten, hier ben ik niet klaar voor. We gaan nu over iets anders praten. Basta! Wie gaat er op vakantie, en naar waar?' Geen leuk gesprek? Natuurlijk was het geen leuk gesprek, maar het was wat ons bezighield. Lieten wij ons simpelweg de mond snoeren? Blijkbaar wel. We keken elkaar geschrokken aan en zwegen, of mompelden bedremmeld iets over de Ardennen of de zee. De onderwerpveranderaar, blij dat haar missie geslaagd was, verkondigde dat ze binnenkort naar Thailand ging, omdat ze goedkope vliegtickets had kunnen kopen voor het hele gezin. Dat ze ernaar uitkeek, want dat ze toch echt aan vakantie toe was, en dan liefst waar het lekker warm was en het leven niet te duur. Enkelen gingen voorzichtig mee in het gesprek, stelden vragen over wat ze daar zou gaan doen en wat voor weer het er was.

Het was niet de eerste keer dat iemand op kordate wijze eiste dat het over iets anders zou gaan dan de klimaatcrisis, en het gebeurt hoe langer hoe vaker. Ook ik krijg een ongemakkelijk gevoel als ik praat over de toekomst en hoe die er op zoveel vlakken niet zo fraai uitziet. Het is een confronterend onderwerp. Je kan er angstig van worden, een machteloos gevoel van krijgen, een schuldgevoel ook. Het is een complex

probleem met gevolgen die we ons bijna niet kunnen voorstellen. Maar dat betekent toch niet dat we ons het zwijgen moeten laten opleggen?

Heel traag heb ik me omgedraaid, en ben ik weggewandeld. In een omtrekkende beweging heb ik me terug bij het groepje aangesloten, mijn vinger in de lucht gestoken als een discodanser om de aandacht op te eisen en met veel plezier in mijn stem heb ik geroepen 'Dit is geen interessant onderwerp, hier heb ik niks mee, dit wil ik niet weten. We gaan het nu over iets anders hebben. Punt! Hoe gaat het met de klimaatcrisis?'

Het werd stil. Ik kreeg verbijsterde blikken van zowel de voormalige onderwerpveranderaar als de voormalige klimaatpraters. Schouders gingen hangen. Er werd gezocht. Ik zag wel hoe ze elkaar aankeken. Ze bewogen wel hun ogen maar niet hun hoofd, alsof ik de vreemde eend in de bijt was. Het groepje viel uit elkaar en na een tijdje bleef ik alleen achter. Nu was het mijn beurt om te zuchten en het hoofd te laten hangen. Wat had ik mis gedaan? Nu ja, de receptie begon zich toch al te ontbinden. De kaviaar begon te stinken en de foie gras kreeg een randje. Ik belde mijn chauffeur, slurpte nog een oester leeg en ging naar buiten.

Voortaan

Voortaan kiezen voor een duurzame levensstijl vraagt om nieuwe gewoontes. We helpen je graag op weg met enkele huis-, tuin- en keukentips. Klein begonnen ...

Laat 't uit!

En toch gezelligheid troef

Beste gezelligheidsstoker, *we get it*: hoe prettig en sfeervol is de gloed van een kachel en het knisperen van brandend hout? We weten het, maar helaas heeft het naast een rookgeur ook een paar andere, minder gezonde gevolgen. Houtverbranding zorgt voor de verspreiding van schadelijke stoffen zoals fijnstof en dioxines. Laten we dat nu nét niet willen voor de mooiste tijd van het jaar.

Dus gingen we op zoek en vonden milieuvriendelijkere alternatieven! Zo staan er verschillende opnames van brandende haardvuren op YouTube. Zodanig veel zelfs dat je volledig je eigen sfeer kan creëren! Graag een opname van een haardvuur met "Cozy Piano Jazz Fireplace Music" op de achtergrond of hou je het liever klassiek met het oeuvre van Michael Bublé? Het kan! Onze voorkeur gaat naar 10 uur lang aanschuiven bij 'Ron Swanson

Drinking Lagavulin by fire', gespeeld door acteur Nick Offerman. Of je er zelf een glas whisky bijhaalt beslis je natuurlijk zelf!

Geen televisie? Geen probleem. Er bestaan kaarsen met een houten wick die klank en beeld voorzien. Wat dacht je van een extra lichtslinger? Gedrapeerd op een kunstig, intentioneel hoopje, wordt het zo een gezellige extra lichtbron in de ruimte.

Akkoord, extra warmte voorzien onze ideeën niet, daar zijn warmwaterkruiken, kersenpitkussentjes of slapende katten voor.

txt_Emma Van Iseghem pix_Taryn Elliot

Duurzame kerstversiering

Een zero waste kerstfeest!

Dit jaar eten we onze kerstboom eens niét op, maar hangen we hem wel vol met gebruikt eten!

Wie zegt dat een kerstboom moet volhangen met glitters en andere troep uit de Action? Met wat creatief recycleren maak je zelf de allercoolste versiering!

Begin simpel: bewaar 'keukenafval' als appel- en sinaasappelschillen en hang ze te drogen. Leg enkele kaneelstokjes aan de kant. Ga in de tuin op zoek naar denappels, kastanjes en zelfs bolsters. Met veiligheidsspelden (of een gaatje en een draadje) hang je ze allemaal netjes op in je boom.

Check daarna je keukenkast. Kaneelstokjes en steranijs zijn sowieso *wINNERS*. Theebuiltjes zelf geuren heerlijk, in lege builtjes kan je restjes kruiden of gedroogde citrus tussen de takken hangen. Of knoop

stofrestjes tot kleine strikjes en vul ze met laurier en kruidnagel voor *homemade* geurzakjes. Tip: combineer citrus met eucalyptus en je living ruikt als een kraampje op de Gentse Winterfeesten!

Maar het moet niet allemaal puur voeding zijn. Ook oude kranten of magazines doen mee: knip er kleine figuurtjes uit en rijg ze aan een draad voor een nonchalante, kleurrijke slinger. Nog leuk om met kinderen te doen: geef houten wasspelden een likje verf in jouw favoriete kerstkleuren. En om het helemaal af te maken: klem er een takje rozemarijn tussen: *instant rustic chic core!*

Zo geef je jouw kerstboom een originele en bijna-zero waste upgrade. Zalig eco-kerstfeest!

Heb je zelf goede ecologische DIY-tips? Stuur ze door naar frontaal@gentsmilieufront.be

txt_Thijs Michiels pix_Joanna Kosinka

Sinaasappelkaneelcake

Woordwaarde = 53 punten!

Niet alleen een *winner* bij een potje scrabble, maar ook een overheerlijk dessert, uitgevonden in Gent!

txt_pix_ProVeg pix_Luca De Ridder

kooktijd

skills

Ingrediënten

- 360 g tarwebloem
- 250 g rietsuiker
- 1 el bakpoeder
- 1 tl baksoda
- 1 el kaneelpoeder
- ¾ tl zout
- 165 ml neutrale olie zoals zonnebloem- of arachideolie
- 250 ml (+150 ml) vers sinaasappelsap
- 250 ml sojamelk
- 3 el sinaasappelrasp van 2 - 3 sinaasappels
- 1 el vanille-extract
- poedersuiker naar smaak
- pecannoten naar smaak voor de afwerking

Bereiding

- Verwarm de oven voor op 180°C
- Vet een rechthoekige bakvorm (van ongeveer 20 x 30cm) in of bekleed met bakpapier
- Zeef de droge ingrediënten in een grote kom, meng goed door elkaar
- Roer in een aparte kom de natte ingrediënten door elkaar
- Maak een putje in de droge ingrediënten en giet daar de natte bij. Roer alles door elkaar en giet in de bakvorm
- Bak in het midden van de oven gedurende ongeveer 30-35 minuten.
- Voor het glazuur: roer poedersuiker door 150 ml vers sinaasappelsap, tot je een glad maar niet te lopend glazuur krijgt
- Giet na afkoelen over de cake en werk af met de gehakte (pecan) noten

Gooi de schillen van dit recept en/of ander keukenafval niet meteen weg! Het kan in de DIY-tip hiernaast weleens handig van pas komen :)

Iedere woning fossielvrij in 2050?

Onze zoektocht: hoe adviseren we over fossielvrij verwarmen voor elke unieke woning?

Het doel van de MilieuAdviesWinkel is om zo snel mogelijk iedere woning fossielvrij maken. De grote diversiteit aan woningen maakt die opdracht niet altijd eenvoudig. Tijdens een open raad scherpten we onze adviezen aan over budget, stedelijke context en het vermijden van lock-ins.

txt_Stefaan Claeys, Veerle Vercruyce pix_GMF

De MilieuAdviesWinkel is het servicepunt voor duurzaam bouwen van Gents Milieu-front en geeft al twintig jaar onafhankelijk duurzaam (ver) bouwadvies. Daarbij begeleiden we jaarlijks vele Gentse woningen richting fossielvrij verwarmen. Dat blijft een complexe opdracht: de technische mogelijkheden en de persoonlijke situatie van bewoners (budget, ambitie, kennis, zelfredzaamheid) botsen vaak op elkaar.

De snelheid en omvang waarmee de klimaatverstoring om zich heen grijpt, en dat de komende decennia nog veel meer zal doen, zadelen ons op met een bijkomend dilemma. Kunnen we het ons anno 2025 nog permitteren om mensen een nieuwe verwarmingsketel

op gas aan te raden, wetende dat ze dan weer voor minstens 10 jaar vastzitten aan fossiel? Als milieuvereniging kunnen we dit eigenlijk niet meer maken.

Tijdens een open raad brachten we experts en praktijkmensen samen om onze adviezen scherper te stellen. Welk advies moeten wij geven en hoe brengen we die boodschap over bij onze adviesklanten. Het uitgangspunt daarbij is dat we zo snel mogelijk iedere woning van fossiele brandstoffen willen afhaken voor verwarming. Oplossingen die het moment van deze omschakeling naar fossielvrij uitstellen, willen we vermijden. De focus lag op drie hardnekkige thema's: budget, stedelijke context

en keuzestress. Voor elk thema leverde het debat enkele handreikingen op, maar ook veel stof tot verder nadenken.

'Kunnen we het ons anno 2025 nog permitteren om mensen een verwarmingsketel op gas aan te raden?'

Budget

Wanneer een slecht geïsoleerde woning een nieuwe verwarmingsinstallatie nodig heeft maar het budget beperkt is, ontstaat een klassiek dilemma: eerst isoleren of onmiddellijk overschakelen op fossielvrije verwarming? Beide tegelijk lukt vaak niet. Toch zijn er werkbare pistes. Je kan je woning compartimenteren en verwarmen met een kleinere, goedkopere (lucht-lucht) warmtepomp. Dus verwarmen waar je bent, wanneer je er bent. Compartimenteren houdt ook in dat het misschien beter is het plafond van de living te isoleren in

plaats van het veel hoger gesitueerde dak. Je kan kiezen voor een kleinere warmtepomp en die op de koudste dagen laten assisteren door een pelletkachel, zo lang de isolatie nog niet op punt staat. In sommige situaties is verhuizen naar een kleinere of energiezuinigere woning rationeler dan een zware renovatie. Wat we in elk geval willen vermijden, zijn investeringen die de omschakeling naar fossielvrij opnieuw met jaren uitstellen, zoals een nieuwe gasketel of een hybride systeem.

Stedelijke context

Bij de volgende casus gaan we uit van een warmtepompklare woning en voldoende beschikbaar budget, maar de stedelijke context zorgt voor andere drempels. Er is bijvoorbeeld onvoldoende ruimte om de binnen- en buitenunit een plek te geven, of de klant vreest geluidsoverlast in de eigen woning of bij de burens. Typische probleemgevallen zijn beluikhuisjes of woningen met zeer kleine koertjes. Daardoor lijkt een warmtepomp soms onmogelijk. Toch bestaan er oplossingen die geen extra overlast veroorzaken en binnen de beperkte ruimte passen. Een 'schoorsteenwarmtepomp' kan een oplossing zijn, maar dan moet het dak

draagkrachtig genoeg zijn en moet je opnieuw het dak openmaken, ook als het dak al goed geïsoleerd is. PVT-panelen

'Geluidsoverlast is ook een subjectief gegeven. Misschien verdraag je beter een ronkende warmtepomp dan een dampende schoorsteen?'

kunnen warmte én elektriciteit leveren zonder geluid of extra footprint. Er zijn heel wat technische oplossingen (maar vaak met financiële consequenties) beschikbaar die de kans op overlast sterk kunnen verkleinen: beter isoleren zodat je toekomt met een meer bescheiden warmtepomp, de positie van de buitenunit zorgvuldig bepalen, het vermogen van het toestel aanpassen op de warmtevraag (niet over- of onderdimensioneren) of een akoestische omkasting. Verder is het ook kwestie van wennen aan een nieuwe realiteit. Autoverkeer maakt ook lawaai. Geluidsoverlast is ook een subjectief gegeven. Misschien verdraag je beter een ronkende warmtepomp dan een dampende schoorsteen?

Keuzestress

Wanneer alle drempels voor een warmtepomp weggewerkt zijn en de woningeigenaar beslist een warmtepomp te installeren, blijft nog de vraag: welke? Offertes lopen sterk uiteen in type, vermogen en prijs, en dat scheidt onzekerheid. Een cruciaal punt is het vermogen: een toestel met een te groot vermogen kost meer, verbruikt meer en slijt sneller. Een warmteverliesberekening is bedoeld om de warmtepomp correct te kunnen dimensioneren. Veel installateurs doen dit niet en dimensioneren op basis van hun 'gevoel' en gasverbruik. Ze plaatsen soms bewust een te groot vermogen zodat er geen comfortklachten zijn achteraf. Het is ook niet zo dat een warmteverliesberekening meteen leidt tot de meest geschikte warmtepomp. Bij een warmteverliesberekening wordt de warmtevraag berekend op de situatie waarbij een volledige woning verwarmd wordt wanneer het buiten -7°C is. Maar die situatie komt bijna nooit voor. Het is dan beter om een ondergedimensioneerde warmtepomp te plaatsen en op de allerkoudste dagen te compenseren met een kachel. En ook hier benadrukken we het belang van compartimentering. Niet de gehele woning moet verwarmd worden. En in een koude slaapkamer slaap je beter.

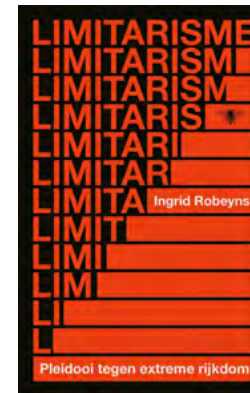
Wil je meer weten over de vuistregels? Lees een uitgebreidere versie van dit artikel op gentsmilieufront.be/fossielvrij. Nog meer weten over warmtepompen of renovatieadvies? Vraag gratis een advies aan bij de Energiecentrale!

Limitarisme

Een verfrissende kijk op de impact van extreme materiële rijkdom

Voor Ingrid Robeyns is extreme concentratie van materiële rijkdom een uiterst slechte zaak voor de samenleving en de planeet, en is de strijd daartegen legitiem.

txt_Kobe Boussauw

Ingrid Robeyns, 'Limitarisme', 2023, De Bezige Bij, 384 pagina's.

'Dat het wegbelasten van extreme rijkdom een zegen zou zijn voor de democratie, en dat het moreel absoluut verdedigbaar is, staat buiten kijf'

Lees Kobes uitgebreide Goodreads-recensie!

Het eerste hoofdstuk van haar boek 'Limitarisme' gaat over hoeveel te veel is, waarbij ze vooral naar individuele vermogens kijkt, vaak afkomstig uit erfenissen. Ze illustreert de nood aan een debat daarover aan de hand van cijfers over de recent toegenomen ongelijkheid. Neoliberaal geïnspireerde hervormingen hebben belangrijke delen van de naoorlogse welvaartstaat uitgeteeld, iets wat zich onverminderd heeft doorgezet in de snelle groei van het bezit van de allerrijksten. Nochtans zijn maar weinigen zich daar echt van bewust: de rijken onderschatten doorgaans hun eigen rijkdom, en de armsten hun eigen armoede.

Robeyns stelt dat er een ethische bovengrens is aan hoeveel een individu zou mogen bezitten. Boven die grens kunnen we niet in eer en geweten volhouden dat het beter is alles voor onszelf te houden dan het weg te geven aan wie het minder goed heeft. Zij suggereert dat die ethische grens in de ontwikkelde wereld rond de 1 miljoen euro per persoon zou liggen.

Verder toont Robeyns aan hoe problematisch extreme concentratie van rijkdom is: ze houdt de armen arm, ze vloeit voort uit ethisch dubieuze activiteiten, ondermijnt de democratie, en wakkert de klimaatcrisis aan. In hoofdstuk zes wordt voor mij de essentie aangeraakt: daar legt de auteur uit dat bezit, en dus ook extreme concentratie van rijkdom,

slechts kan bestaan dankzij een staat en een met belastinggeld gefinancierd rechtsstelsel dat eigendom organiseert, legitimeert, en beschermt. Het opleggen van beperkingen aan schadelijke concentraties van bezit is dus duidelijk een bevoegdheid van diezelfde staat, zelfs al zullen vermogenden er alles aan doen om dat in twijfel te trekken. Dat het begrip van eigendom als sociale institutie sterk vervaagd is doorheen de voorbije decennia, is te wijten aan het steeds dominanter wordende neoliberale gedachtegoed.

Verder stelt Robeyns de vraag hoe verdiend rijkdom al dan niet kan zijn, of filantropie de oplossing is (spoiler: neen) en of het wel gezond is om kinderen in extreme rijkdom te laten opgroeien (spoiler: waarschijnlijk niet).

Ten slotte beschrijft ze wat voor nuttigs de overheid allemaal zou kunnen doen met dat afgeroomde kapitaal. Voor Robeyns ligt hier de heilige graal voor zowel het bestrijden van de armoede als voor het redden van het klimaat. Alleen, is het niet wat naïef te denken dat een overheid met al dat geld de armoede en de opwarming van de aarde doeltreffend zal (kunnen) bestrijden? Dat het wegbelasten van extreme rijkdom een zegen zou zijn voor de democratie en dat het moreel absoluut verdedigbaar is, staat buiten kijf. Maar of limitarisme op zich het klimaat kan redden? Dat is nog niet zo zeker.

INSLAG
 Duurzame kerstcadeau's? Ja zeker, bij Inslag!
 Inslag is een winkel in Gent die zich focust op duurzame mode & lifestyle. Verken onze agenda voor een overzicht van onze workshops, demo's en meer. We zijn open op de winterse zondagen: 21, 28 december & 4 januari
 www.inslag.gent Brabantdam 63, 9000 Gent
 @inslaggent ma: 13 - 18u
 +32 463 31 63 20 di - za: 10u - 18u
 hello@inslag.gent zo: 11u - 18u

spectrum boombeheer **Contacteer ons voor een professionele aanpak door gecertificeerde boomverzorgers.**

spectrumboombeheer.be info@spectrumboombeheer.be 0495 18 49 05

- Snoeiwerken
- Vellingen
- Aanplanten en verplanten
- Boomtechnisch advies
- Ploffen voor o.m. bodemdrainage

GMF schreef dit jaar een recordaantal bezwaarschriften...

... maar wij schrijven veel liever steunschriften

Een reusachtig aantal parkeerplaatsen bij een van de best bereikbare plekken van Vlaanderen. Een woning in een park. Een tijdelijke autoparking waarvoor bomen in de weg staan. Onze bezwaarschriftschrijvers krijgen een aanvullende risicopremie omdat ze de hele tijd van hun stoel vallen.

txt_pix_Bouke Billiet

14 dossiers in '23, 20 in '24 en - op het moment van schrijven - 25 in '25. GMF trekt vaak ten strijde. Soms proberen we daarmee een project beter te maken, soms proberen we het tegen te houden.

Geen bal, geen fluit

Er zijn nog altijd projectontwikkelaars die zich geen fluit aantrekken van de aanwezige natuurwaarden bij het uittekenen van een bouwproject. Kijk maar naar wat Alides nv uitspookt aan de Koopvaardijlaan. Nadat hun vergunning eerder was geweigerd omdat ze niet genoeg rekening hielden met het aanwezige groen, hebben ze dit najaar... al het aanwezige groen gekapt.

Ook Arteveldehogeschool, dat graag uitpakt met zijn klimaatplan, sloeg de bal flink mis. De school bestond het om een campus te ontwerpen, pal aan station Dampoort, met 99 parkeerplaatsen.

Sogent verraste ons dan weer positief: het stadsontwikkelingsbedrijf gaat een fietsbrug bouwen die de Blaarmeersen verbindt met de stationsbuurt. Prima, maar het boomsparend ontwerp liet te wensen over. Na overleg met GMF stuurde men de plan-

nen bij. Resultaat: een beter ontwerp, en wij hoeven géén bezwaar in te dienen.

Hefboomdossiers

Het gaat ons bij het indienen van een bezwaar- of beroepschrift nooit enkel om het dossier op zich. GMF hoopt de stedelijke diensten en beleidsmakers hiermee ook te inspireren om beter te doen. We wijzen altijd op de kloof tussen beleidsdoelstellingen en de vergunningen die het stadsbestuur aflevert.

Tot onze spijt zien we dat het stadsbestuur die kloof vaak negeert. Een belachelijk hoog aantal autoparkeerplaatsen

'Een belachelijk hoog aantal autoparkeerplaatsen? Geen probleem!'

langs de Lindenlei, een van de drukste fietsstraten van Gent? Geen probleem, het college verleende vlot een vergunning. Dus natuurlijk gingen wij in beroep. De provinciale deskundigen volgden onze argumentatie en maakten brandhout van het dossier, waarna provinciaal gedeputeerde Joke

Schauvliege (doet haar naam een belletje rinkelen, natuur- en milieuliefhebber?) de vergunning niettemin afleverde, en dat zonder veel argumentatie. Dat pikken wij niet. En dus stapten wij naar de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Steunschriften

GMF applaudisseert liever dan het gevecht aan te gaan. We schrijven liever steunschriften dan bezwaren. Wij willen dat stadsverbetering, renovaties en de bouw van (betaalbare) woningen een hoge vlucht nemen. Maar projecten moeten doordacht zijn en niet ten koste gaan van onze al zeer beperkte stedelijke natuur. De sterren staan ongunstig: de Vlaamse overheid probeert de mogelijkheden om dossiers juridisch aan te vechten te beperken, en ook het stadsbestuur vindt 'sneller' belangrijker dan 'beter'. Zolang de politiek de rechtsstaat niet afschaft, blijft GMF het recht gebruiken om op te komen voor een klimaatrobuust negenduust.

Het overzicht van onze dossiers vind je op gentsmilieufrent.be/bezwaar

De XII werken van Emma

Hey, ik ben Emma, jullie vrijwilligerscoach! 28 zomers jong, journalist van opleiding, scoutser, treintripper, museumpas-houder, haker, overdenker, zee-mens, curieuzenezemosterdpot, keukenknoeier, gezelligaard. Mis ik iets? Ik ben verre van een halfgod en bewijs mijn sterktes liever niet aan de hand van 12 onmogelijke taken. Maar om me verder voor te stellen en mijn ideeën voor GMF met jullie te delen, verplaats ik me nu even in die rol - te zien hoe ver ik geraak!

txt_Emma Van Iseghem pix_GMF

I. GMF vanbinnen en vanbuiten leren kennen

Ik leerde GMF pas écht kennen na mijn eerste maand in de Dampoortstraat. Nu de teller al op drie staat, wordt duidelijk dat er nog veel te ontdekken valt.

II. GMF'ers ontmoeten

Een job als vrijwilligerscoach doe je enkel als je graag werkt met gedreven mensen. GMF is een echte vrijwilligersorganisatie, dat voel je aan alles: de manier waarop we werken, input krijgen, beslissingen nemen en ideeën uitwerken. Die energie wil ik persoonlijk ontmoeten.

III. De actiegroep doen groeien

Samen met vrijwilligers van Gent een nog wijzere stad maken, daar draait het om voor mij. Dat kan op veel manieren, de actiegroep is er een van. Vrijwilligers denken er na over activiteiten om die dan samen met mij te organiseren. Het is al een sterke groep, maar er zijn zeker nog stoelen vrij voor extra ideeën en inzichten.

IV. Tradities verder zetten

Ik ben exact één dag ouder dan GMF! Waar ik het leven nog leer kennen, kan GMF al lang rekenen op veel drive en ervaring. Op die funderingen wil ik verder bouwen met hier en daar een eigen, moderne touch.

V. Koken uit mijn kookboeken

Het is een algemeen probleem, ik koop meer boeken dan ik er lees. Ik probeer elke week een menu te maken uit een boek, ook om mijn planning te ordenen. Tot nu toe lukte het al twee keer... Kleine overwinningen moeten gevierd worden!

VI. Gent laten weten wat we doen!

GMF doet zooveel. Dat mag geweten worden, weg met de stille helden, hallo toeters en bellen!

VII. Nieuwe partners opzoeken

Gent kent een rijk middenveld en ik hoef het warm water niet uit te vinden. Ik geloof in een beetje lui zijn, op zoek gaan naar mensen, organisaties en doelgroepen om mee samen te werken. Samen ga je verder, simpel.

VIII. Leren van mijn collega's

Er zit een enorme bron aan kennis en ervaring in mijn collega's. Wat een luxe om daar vrije toegang toe te hebben - tijdens de lunch.

IX. Fruit halen op dinsdag

Wekelijks bestellen we een fruitpakket uit de Lousbergmarkt. Ik zette mijn naam bij dat taakje, not all heroes wear capes weet je wel.

X. Een #BLVRD voor Gent

We tekenen momenteel de campagne en de acties uit die de stadsboulevard moeten helpen realiseren. Nog véél werk voor de boeg, maar ik ben een optimist, ik zie me al picknicken onder de zon op onze #BLVRD!

XI. Gezonde gewoontes in stand houden

Wie zwemt er mee op maandag?

XII. Mijn rijbewijs halen

Spreekt helaas voor zich, maar tegelijk ook enorm voor de fietsvriendelijkheid van Gent! Het laatste 'werk' op mijn lijst mag dus gerust vervangen worden! Maar laat me daar nog even over nadenken.

Meer weten, of zin om te vrijwilligen bij GMF? Stuur een mailtje naar emma@gentsmilieufrent.be

Marie — 'Investeren in veilige en duurzame infrastructuur is zo belangrijk'

Net voor ons interview had Marie Desrousseaux nog een gesprek met Ine, socialmediamanager van Gents MilieuFront. De werknemers van GMF begeleiden is een van haar vele opdrachten als bestuurslid. Ik ga luisteren wat Marie nog onderneemt, binnen het bestuur van GMF en daarbuiten.

Wat doe je als bestuurslid bij GMF? — Een van mijn voornaamste taken is de strategische richting van GMF mee vormgeven. Ik bekijk waar we vandaag staan en waar we naartoe willen. In de praktijk betekent dat: veel papierwerk en Excel-tabellen doorspitten. Gelukkig hou ik ervan mijn tanden in een dossier te zetten en alles tot in detail uit te pluizen. Daarnaast heb ik gelukkig ook heel wat menselijk contact, zoals net met de socialmediamanager. Tijdens ons gesprek bekijken we het werk én ga ik na hoe het met haar gaat. Ze werkt nog niet zo lang bij GMF en we vinden het belangrijk dat ze zich goed voelt in de organisatie.

Ook voor andere aspecten van het vrijwilligerswerk heb ik veel contact met collega-vrijwilligers en medewerkers van GMF. De strategie van GMF uitdenken, doe ik dus zeker niet alleen. Ik bied de collega's de nodige structuur zodat we samen de strategie kunnen bepalen én de doelstellingen ook kunnen behalen. Zo zijn we nu druk bezig met het meerjarenplan, tegen het einde van het jaar moet die klaar zijn.

Hoe kwam je bij GMF terecht? — In mijn vorige job was ik bij een koepelorganisatie bezig met mobiliteit en politiek. Toen ik voor mijn huidige job naar de privé verkaste, wilde ik er enerzijds zeker van zijn dat ik nog steeds maatschappelijke impact had. Anderzijds wilde ik de kennis die ik opdeed over de

politiek inzetten voor een thema dat me nauw aan het hart ligt: mobiliteit. Gelukkig ben ik ook in mijn huidige job dagelijks bezig met duurzame mobiliteit en haal ik daar erg veel voldoening uit. Zo werk ik momenteel aan een project rond het verduurzamen van goederenvervoer.

De ervaringen op mijn vorige en huidige job helpen me bij mijn vrijwilligerswerk bij GMF. Mijn rol bij GMF biedt ook erg waardevolle input, die ik bij mijn dagelijks werk inzet. Ik oefen vaak mijn procesmatig en organisatorisch denken. Dat zijn waardevolle vaardigheden. Daarnaast hebben GMF en het bedrijf waar ik werk dezelfde uitdaging. De afgelopen tijd zijn beiden snel sterk gegroeid. Ik ben enorm blij met de groei van GMF! De ervaring op mijn werk, leert me waakzaam te zijn voor de groeipijnen die zo'n plotse verandering met zich kan meebrengen. GMF is helemaal klaar voor nog meer groei en we verwelkomen graag nieuwe leden én vrijwilligers!

Mobiliteit is voor jou een belangrijk thema, hoe komt dat? — Misschien ben ik er wel voor in de wieg gelegd! Ik ben opgegroeid in de transportsector en van jongs af aan omringd door vrachtwagens. Als ik terugkeer naar het dorp waar ik vandaan kom, sta ik helaas alleen met mijn visie op mobiliteit. In de omgeving waar ik opgroeide, is de mindset auto. Ik betrap ook mezelf erop dat ik bij een bezoek daar sneller op de auto reken. Ik kan het wel begrijpen. De omgeving nodigt ook niet uit tot een gezellige fietstocht. Daarom is investeren in veilige en duurzame infrastructuur zo belangrijk.

Wat is een uitdaging in de Gentse mobiliteit? — Ik merk dat de spanningen tussen voetgangers en fietsers in Gent toenemen. Er zijn veel voetgangers én veel fietsers en zij strijden soms met elkaar om plaats in Gent. De ruimte in Gent moet afgestemd zijn op de mobiliteit van de Gentenaar. De logische keuze is dat de auto minder plaats inneemt en zowel fietsers als voetgangers de nodige plaats krijgen, bijvoorbeeld door meer straten autoluw of autovrij te maken. GMF zet die boodschap kracht bij met de campagne #BLVRD, waarmee we pleiten voor een Gentse Stadsboulevard.

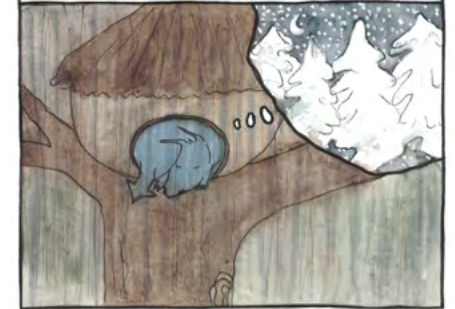
txt_Jente Azou pix_Jurgen Remmerie

help
mee

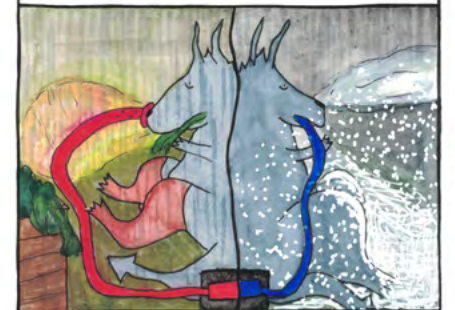
Heb je zin om ook
vrijwilliger te worden?
Laat het ons weten!
info@gentsmilieufront.be

MEET Jules #36: JULES DE SNEEUWMAN

JULES DROOMT VAN DE GLINSTERENDE
WINTERLANDSCHAPPEN UIT ZIJN JEUGD

HIJ BEDENKT EEN INNOVATIEVE
WARMTEPOMPTECHNIEK VOOR SNEEUW

EN GEEFT GENT EEN NIEUWE
WINTERSE ATTRACTIE ERBIJ

Meer avonturen van Jules vind je op de
GMF-website, via tinyurl.com/JulesGMF

12.01

4.02

14.02

14.02

12.01 GMF x Lokaal: Workshop Lactofermentatie

Niet voor zoetekauwen!

Herhaald wegens groot succes: GMF leert zijn volk voedsel fermenteren! Een zilte reis door de wereld van de lactofermentatie. Tijdens de workshop leer je alles over het fascinerende proces van fermenteren met zout, en ontdek je hoe je de juiste condities creëert voor melkzuurbacteriën. In deze fermentatie zit geen lactose, dus ook als je lactose-intolerantie hebt kan je hiervan genieten!

maandag 12 januari | 18.30 - 21.30 u.
Lokaal, Brabantdam 100, 9000 Gent
Prijs | €54 - €49 voor GMF-leden
Inschrijven en betalen via
de website (wat je moet meebrengen,
lees je daar ook)

4.02 GMF x Lokaal: Workshop Bruisende Dranken

Wie de drank eert, fermenteert!

Herhaald wegens groot succes (bis): GMF leert zijn volk drank fermenteren! Een boeiende expeditie door de wereld van gefermenteerde dranken zonder of met een laag gehalte aan alcohol. Leer de essentiële vaardigheden en technieken om zelf thuis verfrissende en probiotische dranken te maken die je smaakpapillen doen tintelen. Je brouwt, proeft en gaat naar huis met praktische info en tips!

woensdag 4 februari | 18.30 - 21.30 u.
Lokaal, Brabantdam 100, 9000 Gent
Prijs | €54 - €49 voor GMF-leden
Inschrijven en betalen via
de website (wat je moet meebrengen,
lees je daar ook)

9.03 GMF boekenclub

'Niet alles is te koop' Michael J. Sandel

De Amerikaanse filosoof Michael J. Sandel houdt ons een groot moreel vraagstuk voor: hoe fout is onze wereld waarin haast alles te koop is? Marktwwaarden hebben de voorbije decennia de niet-economische normen uit bijna elk levensgebied verdrongen: in de zorg, opvoeding, milieu, gezondheid, zelfs in persoonlijke relaties. Hoe voorkomen we dat de markt binnen-dringt waar ze niet thuishoort? Lees mee en kom samen met andere GMF'ers Sandels unieke betoog analyseren!

maandag 9 maart | 20 u.
Gents MilieuFront,
Dampoortstraat 81, 9000 Gent
Bevestig je aanwezigheid via
boekenclub@gentsmilieufront.be

13.03 Ledenavond & receptie GMF

Samen toasten op een deftig '26!

GMF nodigt je - lekker laat in de laatste winterse weken - uit op onze nieuwjaars-receptie. Eerst blikken we terug op een bewogen en boeiend GMF-jaar. We hebben hard gewerkt. 2025 was een jaar vol uitdagingen en nieuwe initiatieven. Welke ambitieuze projecten en acties staan er dan op de agenda voor 2026? Dat kom je te weten op deze ledenavond. Eerst nadenken en discussiëren dus, en daarna *tuupe tegoare* het glas heffen op een klinkend 2026!

vrijdag 13 maart | 19 - 21.30 u:
AV - 21u: start receptie
Meibloemstraat 81, 9000 Gent
inschrijven via
gentsmilieufront.be/ledenavond

9.03

13.03

ontdek meer

activiteiten op
gentsmilieufront.be/kalender

14.02 Fietstelling Gent Sint-Pieters

Tel met ons mee

Meten is weten. Daarom telden we de voorbije jaren meermaals alle fietsen én fietsparkeerplaatsen aan het station Gent-Sint-Pieters. Dat is niet alleen een mooie voorjaarstraditie, die tellingen helpen ons ook om druk uit te oefenen op de beslissingen rond fietsenstallingen. Kom je in 2026 mee tellen? Het is ongeveer 1 uur telwerk, afhankelijk van het aantal tellers. Nadien gooien we de resultaten samen en bespreken we ze over een lekkere koffie in de buurt!

zaterdag 14 februari | 10 u.
Luifel Ingang station Gent-Sint-Pieters
Laat weten of je meetelt via
gentsmilieufront.be/fietstelling

14.02 Waar dan wel?

**Denkdag: de toekomst van het
Gentse openbaar vervoer**

Meer en beter openbaar vervoer is onmisbaar om vervoersarmoede tegen te gaan en om onze stad te vergroenen en toekomstbestendig te maken. Maar: waar kunnen we al onze trams en bussen stallen? Welke mogelijkheden zijn er in Gent? Moet het echt één grote stelplaats zijn? Kunnen we de discussie 'boom of bus' overstijgen? Kom samen met experts op Valentijn je liefde tonen voor tram en bus!

zaterdag 14 februari | 13-17 u.
Meer info en inschrijven via
gentsmilieufront.be/waardanwel

15.03 Repair Café

**Herstellen en repareren
in Oostakker**

Is je lievelingstrui gescheurd, kraakt je fiets onheilspellend, heb je een broodrooster of lamp die dienst weigert? Werkt je smartphone of tablet te traag? Kom naar ons Repair Café en repareer het samen met een van onze vrijwillige herstellere. Niets te repareren, maar zin om de herstellere aan het werk te zien en wat bij te leren? Geen probleem, kom gerust binnen, drink iets warmes of fris, iedereen is welkom! Reserveren hoeft niet en de toegang is gratis, een vrije bijdrage voor de herstellere is mooi.

zondag 15 maart | 14 - 17 u.
Wijkhuis Lourdes,
Groenstraat 53, 9041 Oostakker
In fijne samenwerking met
Raak Oostakker

20.03 Nationaal fietsaplaus

**Kom mee klappen voor
Gentse fietsers!**

Bij het begin van de lente trakteren we fietsers op applaus. Een luide en welverdiende HOERA voor iedereen die door weer en wind een stalen ros uitlaat en zo bijdraagt aan een duurzaam en gezonder Gent! Doe je mee van handjeklap? Inschrijven is niet verplicht, maar doe je dat wel dan reserveren we een koffiekoek en een tas koffie/thee/chocomelk voor jou. Breng een vriendje, opgewarmde stembanden en een paar toeters en bel-len mee om samen met ons de fietsers te vieren!

vrijdag 20 maart | 7.30 - 8.30 u.
Keizerviaduct, Visserij, 9000 Gent
(Eventueel) inschrijven via
gentsmilieufront.be/fietsaplaus

15.03

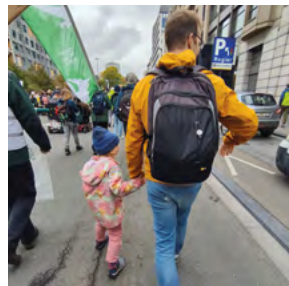

20.03

We hebben het gehaald!
Trots op alle GMF-vrijwilligers die meewandelden met de #RefugeeWalk #SolidariteitInActie

Water is leven, dat werd nog eens benadrukt op onze filmavond met panelgesprek #OurBlueWorld

Ook de allerjongste GMF'ers marcheerden mee in de #Klimaatmars2025

The Bumblebee Professor Dave Goulson kwam op onze uitnodiging naar Gent #OnInsectFriendlyCities

Opleiding geveldtuinen snoeien voor de Geveltuinbrigade #TogetherWeGrow

Get the bigger picture!

volg ons
 📌 gentsmilieufrent-GMF
 📷 @gentsmilieufrent
 #gentsmilieufrent

Samen met de leerlingen van de basisschool planten wij alvast de lente aan de Sint-Jozefkerk. #RewildTheCity #RabotInBloeit

De GMF-quiz 2025: 29 ploegen, 11 vrijwilligers, 3 winnaars en negenduist ludieke vragen!

Mee debatteren en netwerken op #Connect2Change2025 #BBL

Gents Milieu Front

over ons

Gents MilieuFront (GMF) is een politiek onafhankelijke milieuvereniging die actief is in Gent en omgeving.

We willen mee vorm geven aan een samenleving waarin 'duurzaam' altijd de logische, natuurlijke keuze is, op alle niveaus. Om dit te bereiken richten we ons tot lokale overheden, inwoners en organisaties in de regio via beleidswerk, sensibilisering, adviesverlening en actie. Vrijwilligers zijn het kloppend hart van onze vereniging. We leggen ons toe op stedelijke thema's zoals afval, energie, mobiliteit en klimaat. MilieuAdviesWinkel (MAW) is het servicepunt duurzaam bouwen en renoveren van GMF.

word lid

Word je lid, dan help je ons om nog meer acties te ondernemen en zwaarder te wegen op het Gentse milieubeleid.

Je bent al lid vanaf 10 euro per jaar! Dit doe je makkelijk en snel via het domiciliëeringsformulier op de website. Jij kiest zelf voor welk bedrag je lid wordt op gentsmilieufrent.be/wordlid. Elk GMF-lid heeft recht op kortingen in een twintigtal duurzame Gentse handelszaken. Originele cadeautip? Schenk een lidmaatschap!

COLOFON

Frontaal is het driemaandelijkse tijdschrift van Gents MilieuFront vzw (GMF)

Jaargang 28_nr. 4
Winter 2025

verantwoordelijke uitgever
Pieter Nuytink
Dampoortstraat 81
9000 Gent

redactie
Jente Azou, Veerle Vercruyce, Isabelle Sellitto, Bert Barla, Lud Coppens, Remi Leroy, Lisa Maréchal, Sabine Huyghe, Steffi Boelens, Hannah Das, Daniël Vernooy, Kobe Boussauw, Emma Van Iseghem, Griet Mortier, An Van Hemeldonck, Stefaan Van Ryssen, Toby Lauwerier, Thijs Michiels

grafisch concept
Marlies Nachtergaele

lay-out
Titus Verboven, Ferre Loeckx, Pierre Van Uffelen
Andy Bruyninckx
Amke De Smedt

fotografie — illustraties
Vermeld bij artikel.
Cover: Jurgen Remmerie
Achterflap: Andy Bruyninckx
— Huisillustratoren:
Britta Bolte
Bieke Vanherrewege
Andy Bruyninckx

contact redactie
frontaal@gentsmilieufrent.be

copyright
Overname van artikelen wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

drukwerk
Graphius, Gent

Gedrukt op 100% kringlooppapier met inkt op vegetale basis en solventvrij.

De Vlaamse overheid en Stad Gent erkennen en steunen GMF.

Ledenavond + Receptie '26

Vrijdagavond 13 maart 2026
19u, De Koer
(Meibloemstraat 86, Gent)

schrijf je in op:

gentsmilieufrent.be/ledenavond

Frontaal

Gents
Milieu
Front

driemaandelijks magazine van Gents MilieuFront
jaargang 28 – 4de trimester 2025
v.u. Pieter Nuytincq, Dampoortstraat 81, 9000 Gent

P806132
afgiftekantoor
9000 Gent 1

 bpost

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE